

La Terra de tothom

L'illa d'enlloc

La sobrassada

Mar d'enlloc

L'illa de cultureta

L'illa d'endins

L'illa de culturassa

L'illa de neu

L'illa del pescador

L'illa de

L'illa de

L'illa de xessa

els bandolers dels astres

Plou tant que sembla que no plogui, sinó que fa l'efecte que tota la vida hagi plogut, que el cel ja sempre hagi tingut la cara mullada, la pluja fa pessigolles al terra, fa ajupir els arbres, trenca a bocinets l'aire: Ens emborratxa l'olor de terra humida.

I ves per on que jo no paro mai d'asseurem cada tarda en aquest pedrís, davall dels porxos, tot guaitant el cel que es tenyeix de vermell encès, de lila, de blau pesat, del negre com de vellut de la nit.

Des de petitet que venia a jugar tot sol vora aquest pedrís i m'embadalien els puntets lluents de les nits d'aquest poble, nits de gargots fosforescents al ventre del cel: lluna com un plat de llet, planetes que són cigrons lluents, estels com escata de peixets de cristall. Tot i que de vegades la lluna només-és una llesca de meló i es mou tota sola al cel, no per això, des d'aquest pedrís,

en fuig la màgia. Aquí els dies no passen si mires fit a fit el cel que és com una panxa de gegant per on formiguegen tot de cuques de llum, ara enceses, ara apagades...

Han passat una pila d'anys, d'ençà que vaig viatjar per culpa dels astres, però puc llegir amb els ulls ben oberts tot el meu viatge només mirant amunt, fins i tot a través d'aquesta pluja que és com un tel de ceba. Al cel tinc dibuixades fil per randa les meves històries, i ara us les diré...

PRIMER TRØS

VEUREU: JA DES QUE VAN FER-ME anar a estudi jo dibuixava sols, llunes, estels i cossos estranys a la revora dels quaderns de cal·ligrafia, tan i tan estranys que la senyoreta mestra no sabia ben bé què volien representar i em renyava:

-Sembren jeroglífics de l'any de la picor.

Més tard vaig saber que un jeroglífic és una cosota molt envitricollada, com una trampa perquè no entenguis res si no és trencant-hi el cap. Pobra senyoreta! Només volia endossar-me paraules que jo ja em sabia de memòria: pipa, carro, mixó, mora... Però vaig haver de posar-hi el coll, en tot això de llegir i d'escriure, com els altres de classe.

I ja de més grandet, també a l'escola, la senyoreta ens feia fer dictats: ella llegia durant força estona amb veu d'ànec refredat i nosaltres li havíem de copiar les paraules en llibretes tacades de tinta. Quin avorriment! Jo, entre paraula i paraula, hi guixava al full tot d'estels i de llunes i la senyoreta mestra,

quan em corregia el full, feia tota seriosa, amb cara d'ametlla amarga:

-Són jeroglífics. Pots·er en el fons del fons volen dir alguna cosa, tantes guixades...

Ja he dit que no vaig saber fins més tard què era un jeroglífic. I també més tard vaig adonar-me que les paraules de la senyoreta eren aleshores l'únic jeroglífic per a mi.

-De tota manera, dibuixes molt bé. Sí, senyor, seràs un geni!

I parlava com si acabés de dir la veritat més grossa del poble. Li vaig fer cas. Vaig arribar-me a creure que si el somni de dibuixar no se m'arribava a complir, alguna cosa es trencaria dintre meu. En qualsevol gargot que embastés so m'apareixia un món imaginari que podia -canviar quan volia: encastava quatre llunes en un cel verd d'alfals, feia ballar fa sardana al sol amb els estels... Era tan senzill!: jugava i capgirava el món del meu voltant.

Però ara sí que em faria pesat, com la senyoreta mestra amb els seus dictats, si us explicava les meves llargues històries: a :les diferents escoles on vaig anar a raure. Només us diré que, a l'Escola d'Art, hi vaig aguantar un parell de mesos i encara gràcies. Els quadres i dibuixos que hi intentava de compondre el professor me'ls qualificava, també, de «jeroglífics» -aleshores ja sabia què volia dir, això, i per aquesta raó me'n fumia del professor- i ·ell deia que, en comptes de mirar tant cap al cel i de fer tot d'astres a les teles, que em ·fixés en l'avorrit model que era

damunt de la taula i que em calia copiar. El caparrut professor m'obligava a retratar amb tots els ets i uts allò que en deien «natura morta»: una gerra, quatre plats, dos gots, un tros de drap i un conill penjant. Certament, aquella natura era tan morta i estàtica com el mateix professor, com l'Escola d'Art. Jo feia sortir estels a la guerra, núvols als gots, pla netes al cap del conill... El professor em renyava, empipat com un gat xop:

-Això ja no són jeroglífics sinó bogeries! Vostè està un pèl tocat de l'ala...

Vaig tornar al meu poble disposat a fer de pagès, com els meus pares, i de pintar-me el cel com jo volia, tot i que la gent se me'n rifés. La lluna, però, se'm va fer amiga de tant dibuixar-la al paper i em confià un secret: una nit de xafogor m'encengué el somni -ui!, no us he dit que les nits d'estiu del meu poble són pitjors que el baf d'un forn-. Jo veia la lluna tota desdibuixada i boirosa i vaig pensar: «I si provo de mirar-la des de l'altra banda del món?» Sí, des de l'altra banda podria veure-li la cara amagada, així com la dels estels, planetes i estrelles i puntets de llum al ventre de la nit. Ja estava! Em calia viatjar, resseguir la crosta de la terra, creuar mars i cels i anar a un lloc on pogués veure ila part del darrera dels astres.

Mentre fa nit gotejava a l'ampit de la finestra de la meva cambra, ja em feia el fardell i m'acomiadava dels meus pares, del meu poble, camí del qui sap on.

El baf dels vidres de l'avió anunciava que una

aurora color de sang encesa era l'avís d'un sol matusser. Ben aviat els seus raigs acari-ciaven les ales de l'avió i les ones llunyanes de l'oceà que, de dalt estant, semblaven els múscles de l'aigua. De tant en tant, algun núvol esfilagarssat color de plom fos ens impedia de veure res.

No recordo per què em va passar pel cap d'agafar l'avió més tronat de la companyia aèria més tronada que creuava l'oceà cap a l'altra banda del món. Jo havia demanat un bitllet cap al lloc més lluny del meu poble i a l'agència de viatges em van mirar tots plegats amb cara de lleó dormilega al zoològic mentre reien per sota el nas. Suposo que se'n devien fúmer, dels meus escassos coneixements geogràfics. Però, amb tot, van ser molt amables i em van vendre un bitllet força bé de preu.

-I... creieu que arribaré lluny, amb aquest bitllet?
-vaig fer.

-Això d'arribar lluny depèn. Depèn... -va contestarme el més vell de l'agència, que s'encarregava de cobrar i que feia cara de personatge de patufet-, depèn del lloc de partida d'on sortiu. Us podem garantir, això sí, que creuareu mars i oceans, rius i llacs, muntanyes i turons, valls i pous, bromes i foscors, potser fins i tot oblidareu que viatgeu i pensareu que la vostra casa és el món.

I ja ningú de l'agència no va afegir res més als mots del vell, pintats de misteri. Amb el bitllet a les mans encara vaig tenir esma de fixar-me en el rètol que l'agència lluïa al carrer: «Viatges llunàtics

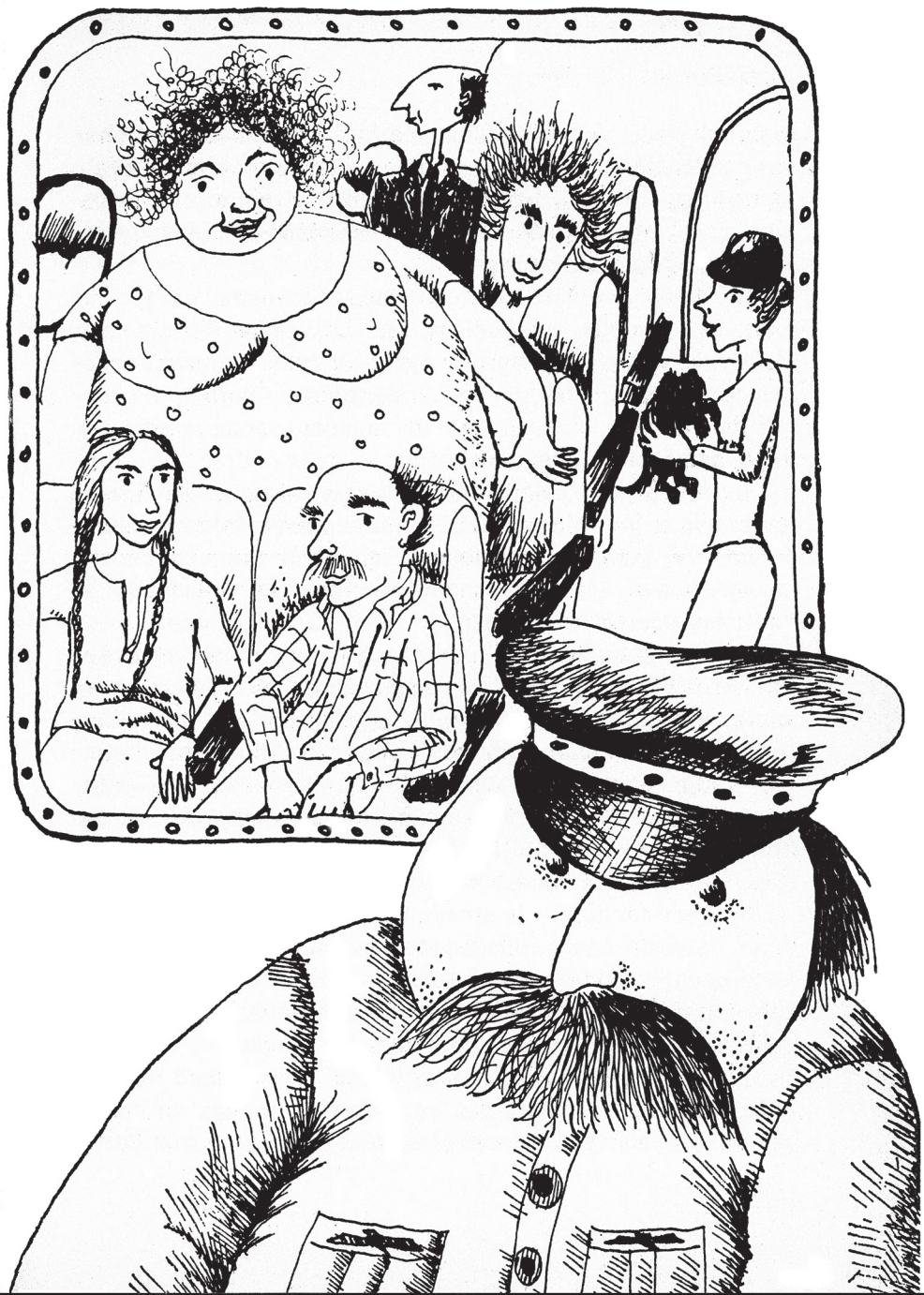
i econòmics».

L'avió semblava un embotit curt i gruixut, farcit de personatges ben curiosos. Amb el sol matiner, que ho tenyia tot d'un vermell pastós, feia l'efecte d'una immensa sobressada -és que recordo que en aquells moments jo em moria de gana i tot ho comparava amb la teca.

Davant meu s 'hi asseia una senyo rassa, tota grassoneta, que ocupava ella tota sola un parell de seients. Ai, no, perdó, que a la falda hi tenia un cadell de gos pataner, quasi invisible al costat de l'embalum que foia la seva amiga. Quan va sortir el sol, el gos es devia despertar i va començar a lladrar. Feia més soroll que un sac de nous, tafot!, aquella taqueta de negre que bordava esbojarrada. Només va emmudir quan l'assistenta, prodigi de noia seca com un clau i vestida d'una roba blava i lluent, li va donar un escandalós petó al morro humit. L'assistenta només feia que riure, com si li haguessin dibuixat el somriure als llavis, passejava de cap a cap de sobressada i ens demanava si volíem beure res.

Jo devia ser l'únic que em moria de gana, perquè no vaig veure ningú que pidolés res de menjar. És que cap dels passatgers no donava senyals de vida: regnava l'ensopiment general. Fins que el cel s'enrojolà, s'enfosquí, s'omplí de nit, vaja, no van dur-nos un mos de pa... amb sobressada!, i una poma per cap.

La nit, al cel, sembla més nit que al terra. Us trobeu entotsolats, com flotant dins d'una immensa gola de balena volàtil. Fa l'efecte que, sense l'ajut

d'un cau a terra per amagar-vos-hi, unes manasses enormes us tenallin en el buit: les manasses de :la nit.

Tot i la poca llum a dins de l'avió, vaig començar a veure les cares dels meus acompanyants, que devien haver sentit desigs de germanor gràcies a la migrada teca. Vam entaular una lleugera conversa sobre els diferents motius del viatge. Gairebé tots coincidíem en el nostre anhel aventurer. La senyora del meu davant tenia ganes de conèixer flors del món i de fer-les conèixer al seu cadellat negre, Tap. Ella es deia Dàlia i a fe ,que en feia el perfum. Se'm va fer molt simpàtica, la grassoneta viatgera d'ullassos marrons i veu de pasta fullada, tota astorada i cruixidora. Em recordava la castanyera que s'instal·lava a la cantonada de l'Escola d'Art, que tenia les mans endurides i una veu càlida com les castanyes i moniatos que venia.

El senyor Traveta, alt i escardalenc, cap de meló i cabell gris, ben vestit i encorbatat, va presentar-se com un industrial que acabava de veure el seu negoci -una fabriqueta de botons- com feia fallida perquè la gent s'estimava més les cremalleres, ara. El viatge, a part de distreure'l dels maldecaps del daltabaix, deia, li aclariria el cap per em, pescar-se un nou negoci.

A en Narcís Centpeus, fuster d'ofici i benefici, i a la seva filla Narvana, els havia tocat el viatge de franc gràcies a un cupó d'un paquet -de sabó de rentar roba. Tampoc nosabien on anaven: la marca del sabó era tan dubtosa com la qualitat de la seva eficàcia rentadora i com el punt de destí de ,l'avió.

I ja només ens quedava el pilot, que des del

morro de la sobrassada ens saludava tothora amb la mà. Duia un bigoti que el feia fàcil de veure d'una hora lluny de tan gros i negre. Era grassonet i rodonet: jo l'hauria dibuixat com una lluna amb bigoti.

Encetada ,la matinada, la maquineta de volar va engregar un espetec eixordador que ens esvaí la xorra. L'assistenta corria, esquiroi engabiat, de la cabina del pilot a la cua de l'avió, on hi havia els lavabos. Feia una cara de mareig tan esgarrifosa que, abans que ens donés l'avis, ja l'hi vèiem al rostre:

-Se...senyors pas...satgers: no s'amoï...nin. Tot i que...que...e la...la situació és delicada i pe...pe...perillosa perquè fa una bona estona que no sabem per quin mar naveguem ni...i...

«Ah, però, és que quan vam partir el sabíem, el mar o l'oceà que triàvem?», vaig pensar.

-...i que a...ara acabi de fer un pet com un aglà...e...el motor es...esquerre, no...no us cal...

En Tap bordava reflectint el pànic col·lectiu. La senyoraDàlia va xisclar com si li punxessin el cul i va fer esgaripar furiós el cadell perquè l'aferrava contra el seu cor. Els altres passatgers vam començar de remenar-nos inquietos, a alçar-nos i a córrer d'una punta a l'altra. Amb prou feines sentíem la veu del pilot que amb els ulls abatuts s'explicava nerviós.

-Aterrarem al tros de mar que ens caigui bé... l'avió està preparat per a casos d'emergència... no s'amoïnin. El motor i mig que s'aguanta no ens jugarà cap mala passada... que me'l conec des que era petitó...

© Jordi de Manuel Barrabín, 2016
Autor representat per Asterisc Agents
© d'aquesta edició: Pagès Editors, S.L, 2017
Sant Salvador, 8 — 25005 Lleida
www.pageseditors.cat
editorial@pageseditors.cat
Primera edició: gener de 2017
ISBN: 978-84-9975-811-4
DL L 31-2017
Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, S.L
www.bobala.cat

« imprès a lleida »

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.